

Lokakuu tuumaustuokio:

Hyvät tavat, hyvät sanat

(pidempi versio)

Hämeenlinna-Vanajan seurakunnan pitämät tuumaustuokiot ovat osa varhaiskasvatuksen katsomuskasvatusta. Ne perustuvat Hämeenlinnan kaupungin varhaiskasvatuksen ja Hämeenlinna-Vanajan evankelisluterilaisen seurakunnan väliseen yhteistyösopimukseen ja noudattavat Opetushallituksen katsomuskasvatukselle eli yleissivistävälle opetukselle antamia ohjeita. Tuumaustuokiot eivät sisällä uskonnonharjoittamista eikä niille järjestetä vaihtoehtoista toimintaa. Tuumaustuokiassa noudatetaan alla näkyvää käsikirjoitusta.

Tavoite: Pysähtyä lasten kanssa hetkeksi pohtimaan hyviä käytöstapoja. Miten voimme puhua toisillemme ystävällisesti ja ottaa toisiamme paremmin huomioon. Miten voimme toimia eri tilanteissa niin, että kaikilla on hyvä ja turvallinen olo.

Sisältö:

Tuumaustuokiolaulu: "Tuumaustuokio alkaa, poljetaan yhdessä jalkaa. Ylös, alas kuljetaan. Käsiä yhteen taputetaan."

Kyseessä on syksyn ensimmäinen tuumaustuokio lapsiryhmässä. Niinpä käytämme hetken siihen, että esittelemme itsemme (työntekijä, aikuiset ja lapset) niin kuin hyviin tapoihin kuuluu. Sanomme oman nimen ääneen ja kättelemme vieruskaverin, tämä toistetaan muutamaan kertaan.

Toisiimme tutustumista jatketaan tutustumisleikin avulla. Kaikki, jotka ovat tietyn ikäisiä (esim. 5-vuotiaita) voivat heilutella käsiä jne. Näin käydään kaikki ikäkaudet läpi. Voidaan myös kysyä muita asioita esim. Kaikki, jotka tulivat päiväkotiin tänään autolla, voivat pyörittää käsiään kuin autonrenkaita. Kaikki, jotka tykkäävät leikkiä, voivat nousta pomppimaan. Kaikki, jotka tykkäävät lukea satuja, voivat käännellä leikisti kirjan sivuja jne.

Laulu; Käsi oikea sanoo hyvää huomenta <https://www.youtube.com/watch?v=hWFlrrnVNxE>

Satu karhusta ja jäniksestä kuvin tai pehmoeläimin kerrottuna;

Oli kerran karhu vähän pahankurinen, tavattoman huonot oli käytöstavat sen.

Nenäänsä se kaiveli ja ruuan ahmi rumasti. Ei koskaan kiittänyt, ei pyytänyt se anteeksi. Kaiken kukkuraksi karhun mielihuvia oli väijyä ja säikytellä toisia. Piilossa se odotti kolmeen laskien...sitten rynni esiin kamalasti muristen! "On hirmu hauskaa pelotella!", karhu hihitti ja nauroi vain kun toiset karkuun kipitti.

Metsän väki alkoi tästä saada tarpeekseen. Pöllö kutsui kaikki koolle hätäkokoukseen. "Karhu täytyy saada kuriin, olen päättänyt. Jos olet samaa mieltä, nosta häntä pystyyn nyt!" Kaikki yksimielisinä kohottivat häntänsä, hiiri innoissaan myös vipattavat viiksensä. Pöllö huusi: "Tarvitsemme vapaaehtoisen! Kuka rohkeana tarttuu tähän haasteeseen?" Kaikki vaikenivat.

Hento ääni lausahtaa: "Minä osaan lempeästi karhun taltuttaa." Pieni jänis siinä seisoo kuono väristen, jatkaa sitten: "Kas kun minä vähän arvelen, ettei tämä karhu ehkä tuhma olekaan."

Nalleressu ei vain ole päässyt oppimaan, miten kavereiden kanssa ollaan nätisti. Minä opetan sen tuota pikaa kiltiksi.” “Höpsis”, mäyrä tuhahtaa. Oravakin tirskahtaa. Kettu ilkkuu: ”Mieletön!”

Sitten yhtäkkiä joukkoon tupsahtaa piilostansa karhu: ”Murrrrr!” seuraa pako silmitön! Eläimistä karkuun luikkii kukin taholleen, jänis urheana vaan jää niille sijoilleen.

Tilanne on aivan uusi, karhu hämmästy. On muristava lujemmin, niin pupu pelästyy! Vaan vaikka karhu, kuinka tömistää ja teutaroi ja murisee niin kovaa, että korvat oikein soi, niin jänis istuu vaan ja pysyy paikoillaan.

Aivan uuvuksissa karhu viimein lopettaa. Se huokaisee ja voihtaisee ja alas istahtaa.

“Jos siinä oli kaikki”, jänis silloin toteaa, “niin kerron miten elämästä tulee haus Kempaa!” Kun kavereita kohtaa, tassua voit heiluttaa, sanot hei tai päivää, hymyn voit myös vilauttaa. Vieraampien kanssa saatat kypälääkin puristaa. “Vaan ystäviä rakkaita, kun jossakin me tavataan, niin mehän vasta oikein... lämpimästi halataan!”

Silloin saatiin kokea ihme aivan oikea. Karhu sanoi: ”Kiitos, jänis, arvokkaista neuvoista. En ollut ennen kuullut kunnon käytöstavoista. Tästä lähin aion olla kiltti aivan kaikille. Kiitosta ja kehuja myös annan aina toisille!”

Ja tiedätkös mitä? Karhu muuttui kiltiksi. Mörinä ja säikyttely vaihtui haleiksi. “Hyvää päivää, saanko luvan”, kuului sanat sen ja joka iikka sai nyt kunnon karhunhalauksen! Siitähän myös tykättiin, kun siihen ensin totuttiin.

Jatketaan lasten kanssa keskustelua.

Mitä tuumasitte karhun käytöksestä ennen kuin jänis neuvoi karhua?

Millä kaikilla tavoin me voimme käyttäytyä kohteliaasti ja kivasti toisiamme kohtaan? Palataan sadun loppuun... mitä hyviä tapoja karhu oppi?

Laulu; Hyvät tavat <https://www.youtube.com/watch?v=DMYg5MTACA8>

Lokakuu tuumaustuokio:

Hyvät tavat, hyvät sanat

(lyhyempi versio)

Hämeenlinna-Vanajan seurakunnan pitämät tuumaustuokiot ovat osa varhaiskasvatuksen katsomuskasvatusta. Ne perustuvat Hämeenlinnan kaupungin varhaiskasvatuksen ja Hämeenlinna-Vanajan evankelisluterilaisen seurakunnan väliseen yhteistyösopimukseen ja noudattavat Opetushallituksen katsomuskasvatukselle eli yleissivistävälle opetukselle antamia ohjeita. Tuumaustuokiot eivät sisällä uskonnonharjoittamista eikä niille järjestetä vaihtoehtoista toimintaa. Tuumaustuokiassa noudatetaan alla näkyvää käsikirjoitusta.

Tavoite: Pysähtyä lasten kanssa hetkeksi pohtimaan hyviä käytöstapoja sadun avulla. Miten voimme puhua toisillemme ystävällisesti ja ottaa toisiamme paremmin huomioon.

Sisältö:

Tuumaustuokiolaulu: "Tuumaustuokio alkaa, poljetaan yhdessä jalkaa. Ylös, alas kuljetaan. Käsiä yhteen taputetaan."

Satu karhusta ja jäniksestä kuvin tai pehmoeläimin kerrottuna;

Oli kerran karhu vähän pahankurinen, tavattoman huonot oli käytöstavat sen.

Nenäänsä se kaiveli ja ruuan ahmi rumasti. Ei koskaan kiittänyt, ei pyytänyt se anteeksi. Kaiken kukkuraksi karhun mielihuvia oli väijyä ja säikytellä toisia. Piilossa se odotti kolmeen laskien... sitten rynni esiin kamalasti muristen! "On hirmu hauskaa pelotella!", karhu hihitti ja nauroi vain kun toiset karkuun kipitti.

Metsän väki alkoi tästä saada tarpeekseen. Pöllö kutsui kaikki koolle hätäkokoukseen. "Karhu täytyy saada kuriin, olen päättänyt. Jos olet samaa mieltä, nosta häntä pystyyn nyt!" Kaikki yksimielisinä kohottivat häntänsä, hiiri innoissaan myös vipattavat viiksensä. Pöllö huusi: "Tarvitsemme vapaaehtoisen! Kuka rohkeana tarttuu tähän haasteeseen?" Kaikki vaikenivat.

Hento ääni lausahaa: "Minä osaan lempeästi karhun taltuttaa." Pieni jänis siinä seisoo kuono väristen, jatkaa sitten: "Kas kun minä vähän arvelen, ettei tämä karhu ehkä tuhma olekaan. Nalleressu ei vain ole päässyt oppimaan, miten kavereiden kanssa ollaan nätisti. Minä opetan sen tuota pikaa kiltiksi." "Höpsis", mäyrä tuhahtaa. Oravakin tirskahtaa. Kettu ilkkuu: "Mieletön!"

Sitten yhtäkkiä joukkoon tupsahtaa piilostansa karhu: "Murrerrr!" seuraa pako silmitön! Eläimistä karkuun luikkii kukin taholleen, jänis urheana vaan jää niille sijoilleen.

Tilanne on aivan uusi, karhu hämmästy. On muristava lujemmin, niin pupu pelästyy! Vaan vaikka karhu, kuinka tömistää ja teutaroi ja murisee niin kovaa, että korvat oikein soi, niin jänis istuu vaan ja pysyy paikoillaan. Aivan uuvuksissa karhu viimein lopettaa. Se huokaisee ja voihtaisee ja alas istahtaa.

"Jos siinä oli kaikki", jänis silloin toteaa, "niin kerron miten elämästä tulee hauskenpää!" Kun kavereita kohtaa, tassua voit heiluttaa, sanot hei tai päivää, hymyn voit myös vilauttaa.

Vieraampien kanssa saatat käpälääkin puristaa. “Vaun ystäviä rakkaita, kun jossakin me tavataan, niin mehän vasta oikein... lämpimästi halataan!”

Silloin saatiin kokea ihme aivan oikea. Karhu sanoi: "Kiitos, jänis, arvokkaista neuvoista. En ollut ennen kuullut kunnon käytöstavoista. Tästä lähin aion olla kiltti aivan kaikille. Kiitosta ja kehuja myös annan aina toisille!”

Ja tiedätekös mitä? Karhu muuttui kiltiksi. Mörinä ja säikyttely vaihtui haleiksi. “Hyvää päivää, saanko luvan”, kuului sanat sen ja joka iikka sai nyt kunnon karhunhalauksen! Siitähän myös tykättiin, kun siihen ensin totuttiin.

Sadun jälkeen lyhyesti palataan lasten kanssa siihen, kuinka moikataan, kiitetään, pyydetään anteeksi ja autetaan.

Laulu; Käsi oikea sanoo hyvää huomenta <https://www.youtube.com/watch?v=hWFlrrnVNxE>

